

ANDRZEJ
SAPKOWSKI

HUSITSKÁ TRILOGIA II

BOŽÍ BOJOVNÍCI

Ljndeni

Boží bojovníci

Vyšlo aj v tlačovej podobe

Objednať môžete na
www.lindeni.sk
www.albatrosmedia.sk

Ljndeni

Andrzej Sapkowski
Boží bojovníci – e-kniha
Copyright © Albatros Media a. s., 2020

Všetky práva vyhradené.
Žiadna časť tejto publikácie nesmie byť rozširovaná
bez písomného súhlasu majiteľov práv.

ALBATROS **MEDIA**

HUSITSKÁ TRILÓGIA

ANDRZEJ
SAPKOWSKI

HUSITSKÁ TRILÓGIA II
BOŽÍ BOJOVNÍCI

PRELOŽIL KAROL CHMEL

Ljndeni

**Svet sa nám, ctihodní páni, v ostatnom čase rozrástol a zväčšil.
No zároveň i zmenšil.**

Je vám to smiešne? Že táram hlúposti? Že jedno protirečí druhému? Hneď vám dokážem, že ani v najmenšom.

Len sa, milost'páni, pozrite von oknom. Čo tam vidíte, aký výhľad sa vám tam núka? Na stodoličku, odpoviete v súlade s pravdou, a na záchodík za ňou. A čo ďalej, pýtam sa, čo je tam, za záchodom? Všimnite si, že ak sa spýtam slúžky, čo sa k nám náhli s pivom, odvrkne, že za záchodom je strnisko, za strniskom Jáchymova záhrada, za záhradou smoliareň, a ďalej už hádam iba Malá Kozolupa. Spýtam sa nášho krčmára, a keďže ten je osvietenejší, dodá, že tam to vôbec nekončí, že za Malou Kozolupou je Kozolupa Veľká, za ňou osada Kocmirov, za Kocmirovom dedina Lazy, za Lazmi Goszcz a za Goszczom hádam bude už Twardogóra. Ale všimnite si, že čím učenejšieho človeka sa spýtam – napríklad ako Vás –, tým ďalej od našej stodôlky, nášho záchodíka a obidvoch Kozolúp odbehneme –, lebo osvietenejšiemu rozumu je známe, že ani Twardogorou sa svet nekončí, že ďalej ešte leží Oleśnica, Brzeg, Niemodlin, Nisa, Głubczyce, Opava, Nový Jičín, Trenčín, Nitra, Ostrihom, Budín, Belehrad, Raguza, Janov, Korint, Kréta, Alexandria, Káhira, Memfis, Ptolemais, Téby... A čo? Vari svet nerastie? Nie je čoraz väčší?

A to ešte stále nie je koniec. Keď zájdeme za Téby, hore Níлом, ktorý ako rieka Gichon z prameňa v pozemskom raji vyteká, dôjdeme predsa

do krajiny menom Etiópia, a za ňou, ako je známe, leží púštna Núbia, potom horúci kraj Kúš, zlatorodý Ofir a celá *Africae Terra, ubi sunt leones*. A ešte ďalej je oceán, ktorý omýva celú zem. Ale aj v tom oceáne sú predsa ostrovy – také ako Cathay, Taprobane, Bragine, Oxidrate, Gynosophe a Cipangu, kde podnebie zázračne prospieva úrode a drahokamov tam ležia celé haldy, píše o tom učený Hugo zo Svätého Viktora a Pierre d'Ailly, ako aj jeho milosť pán Jean de Mandeville, ktorý na vlastné oči tieto zázraky videl.

Dokázali sme takto, že za tých pár minulých storočí sa svet v podstatnej miere zväčšil. Pochopiteľne, v určitom zmysle. Lebo ak aj samotnej hmoty na svete nepribudlo, nových pomenovaní pribudlo celkom určite.

A ako s tým, pýtate sa, môže ladiť tvrdenie, že svet sa nám zmenšil? Hneď poviem a vysvetlím. Vopred však žiadam, aby ste si nerobili posmech a nepodpichovali, lebo to, čo poviem, nie je veru produkt mojej fantázie, ale poznatky získané z kníh. A z kníh si robiť posmech neslobodno, napokon na ich zrod musel niekto vynaložiť ukrutne veľa síl.

Ako je známe, náš svet je kusisko pevnej zeme, kruhovým tvarom pripomína palacinku, svoj stred má v Jeruzaleme a zovšadiaľ ho obklopuje oceán. Na okcidente tvoria okraj zeme Kalpé a Abyla, Herkulove stĺpy a úžina Gades medzi nimi.

Na juhu, ako som pred chvíľkou spomenul, obostiera oceán Afriku. Na juhovýchode končí sa pevnina princovi Janovi podliehajúcou *India inferior*; ako aj územiaми Goga a Magoga. V septentrionálnej zóne sveta je posledným kusom zeme *Ultima Thule*, a tam, *ubi oriens iungitur aquiloni*, leží krajina Mogal, čiže Tartaria. Na východe sa zasa svet končí Kaukazom, kúsok za Kyjevom.

A teraz sa dostávame k podstate veci. To znamená k Portugalcom. Konkrétne k infantovi Henrichovi, kniežaťu z Viseu, synovi kráľa Jána. Portugalsko, to nemožno utajiť, je nevelké kráľovstvo, kráľovský infant je až tretí syn v poradí, takže nečudo, že zo svojho sídla v Sagrese sa častejšie a s väčšou nádejou díva na more než na Lisabon. Zvolal do Sagresu astro-nómov a kartografov, múdrych židov, námorníkov a kapitánov, staviteľov lodí. A tak sa to začalo.

Roku Pána 1418 doplával kapitán João Gonçalves Zarco k ostrovom známym ako *Insulas Canarias* – názov Kanárske ostrovy dostali vďaka tomu, že sa tam vyskytovalo mimoriadne veľa psov. Onedlho potom, roku 1420, ten istý Gonçalves Zarco spolu s Tristáom Vaz Teixeirom doplávali k ostrovu menom Madeira. Roku 1427 dorazili karavely Diega de Silves k ostrovom, ktoré pomenovali Azory – odkiaľ vzali ten názov, to vie azda iba Boh a Diego. A len pred pár rokmi, roku 1434, oboplával ďalší Portugalec, Gil Eannes, Mys Boiador. A prišli chýry, že infant Dom Henrique, ktorého už poniektorí prezývajú „Námorník“ – *El Navegador* –, vraj chystá ďalšie výpravy.

Skutočne pociťujem obdiv voči týmto moreplavcom a veľmi si ich vážim. Nepoznajú strach a bázeň. Musí to byť predsa hrôza púšťať sa na oceán pod napnutými plachtami. Veď sú tam víchrice a búrky, zradné skaly pod vodou, magnetické hory, vrele a lepkavé moria; jednostaj samé víry, a ak nie víry, tak turbulencie, a ak nie turbulencie, tak prúdy. Obludami sa to len tak hemží, všade plno vodných drakov, morských hadov, tritonov, hipokampov, sirén, delfínov a plates. V mori sa hmýria *sanguissugae, polypi, octopi, locustae, cancri*, rozmanité *pistrix et huic similia*. A najstrašnejšie príde nakoniec – lebo tam, kde sa končí oceán, za jeho okrajom, začína sa Peklo. Čo myslíte, prečo je zapadajúce slnko také červené? Predsa preto, lebo nazerá do pekelných plameňov. A po celom oceáne sú rozosiata diery; keď karavela na takú z nepozornosti naďabí, prepadne sa rovno do pekla, dolu hlavou, celá loď so všetkým. Vidno, že boli stvorené na to, aby nedovolili smrteľníkovi plaviť sa po moriach. Peklo je trest pre tých, čo porušujú zákazy.

Ale ako poznám život, Portugalcov to nezastaví.

Pretože *navigare necesse est* a za horizontom sú ostrovy a pevniny, ktoré treba objaviť. Treba do máp zaznačiť vzdialené Taprobany, v *roteiros* opísať cestu na tajomný Cipang, vyznačiť na portolánoch *Insole fortunate*, Šťastné ostrovy. Treba sa plaviť ďalej, podľa vzoru svätého Brendana, po stopách snov, za Hy Brasil, do neznáma. Preto, aby sa neznáme premenilo na spoznané a známe.

A hľa – *quod erat demonstrandum* –, svet sa nám už zmenšuje a scvrkáva, už len chvíľu, a všetko bude zaznačené na mapách, na portolánoch a v *roteiros*. A zrazu nám všetko bude pripadať blízke.

Svet sa nám zmenšuje a je chudobnejší ešte o čosi – o legendy. Čím ďalej sa plavia portugalské karavely, čím viac ostrovov objavia a pomenujú, tým je tých legiend menej. Podchvíľou sa ďalšia rozplynie ako dym. Sme chudobnejší o čoraz viacej snov. A keď umrie sen, miesto, ktoré opustil, zaplní temnota. A v temnote sa, tobôž ak ešte aj rozum zadrieme, okamžite prebúdzajú príšery. Prosím? Že to už niekto povedal? Pane môj dobrý! A vari existuje niečo také, čo by už niekto niekedy nepovedal?

Ach, ale mi vyschlo v krku... Pýtate sa, či neohrdnem pivom? Pravdaže nie.

Čo to vravíte, zbožný brat svätého Dominika? Aha, že je načase prestať tárať len tak a treba sa vrátiť k príbehu? K Reynevanovi, Šarlejovi, Samsonovi a iným? Máte pravdu, bratku. Je načase. Tak sa tam teda vráťme.

Nastal rok Pána 1427. Pamätáte sa, čo priniesol? Akožebny nie. Na to nemožno zabudnúť. Ale rád pripomeniem.

Vtedy na jar, bolo to asi v marci, určite pred Veľkou nocou, ohlásil pápež Martin V. bullu *Salvatoris omnium*, v ktorej proklamoval nevyhnutnosť ďalšej križiackej výpravy proti českým kacírom. Namiesto Giordana Orsiniho, ktorý bol už starý a celkom neschopný, vyhlásil Otec Martin za kardinála a legáta *a latere* Henryho Beauforta, winchesterského biskupa, rodného brata anglického kráľa. Beaufort sa ujal záležitosti mimoriadne horlivo. Okamžite zostavil križiacku výpravu, ktorá mala ohňom a mečom potrestať husitských apostatov. Výprava bola starostlivo pripravená, peniaze, vo vojne vec prvoradého významu, sa príčinlivo zozbierali. Tentoraz, čuduj sa svete, nikto grošíky nerozkradol. Jedni kronikári zastávajú názor, že križiaci boli poctivejší. Druhí – že peniaze boli jednoducho lepšie strážené.

Za hlavného veliteľa krížovej výpravy vymenoval frankfurtský snem Ottona von Ziegenhein, trevírskeho arcibiskupa. Povolali, koho sa dalo – do zbrane pod znakom kríža. A hneď boli k dispozícii armády. S vojskom prišiel Friedrich Hohenzollern starší, brandenburský elektor. Zbraní sa chopilo Bavorsko na čele s princom Henrichom Bohatým, pripravený bol falcgróf Jan z Neumarktu i jeho brat, falcgróf Otto z Mosbachu. Na zhromaždisko sa ustanovil maloletý Friedrich Wettyn, syn Friedricha Bojovného, elektora saského, skoleného chorobou. Prikvitli – každý s mocným húfom – Raban

BOŽÍ BOJOVNÍCI

von Helmstett, biskup speyerský, Anzelm von Nenningen, biskup z Augsburgu, Friedrich von Aufsess, biskup z Bambergu, Jan von Brun, biskup z Würzburgu, Depolt de Rougemont, arcibiskup z Besançonu. Prišli ozbrojenci zo Švábska, Hessenska, Durínska, zo severných miest Hanzu.

Krížová výprava sa vydala na pochod začiatkom júla, v týždni po Petrovi a Pavlovi, prešla hranicu a smerovala do českého vnútrozemia, pričom svoju cestu značkovala požiarimi a mŕtvolami. V stredu pred Jakubom križiaci, podporení aj silami českého katolíckeho landfriedu, zastali pri Stríbre, kde mal sídlo husitský pán Přibík de Clenove, a hrad začali obliehať a nahusto ho ostreľovať ťažkými bombardami. Pán Přibík sa však držal statočne a nemal v úmysle vzdať sa. Obliehanie pokračovalo, čas utekal. Brandenburský kurfirst znervóznel, ved' toto je krížová výprava, vykrikoval, bez zdržiavania treba ísť ďalej, zaútočiť na Prahu. Praha, kričal, to je *caput regni*, kto má Prahu, ten má Čechy...

Bolo horúce dusné leto 1427.

A čo na to, pýtate sa, boží bojovníci? Čo na to Praha?

Praha...

Praha páchla krvou.

KAPITOLA PRVÁ,

v ktorej Praha páchne krvou, Reynevan je prenasledovaný a potom sa – postupne – zaoberá rutinou, spomína, smúti, oslavuje, bojuje o život a ponára sa do perín. A v úzadí dejiny Európy metajú kotrmelce, zrážajú päty a kvília v zákrutách.

Praha páchla krvou.

Reynevan si oňuchal obidva rukávy kamizoly. Len pred chvíľou opustil špitál a v špitáli, ako to už býva, takmer všetkým púšťali krv a pravidelne vyrezávali vredy, ba aj amputácie sa tam uskutočňovali v intervaloch hodných lepších záležitostí. Odev mohol nasiaknuť zápachom, na tom by nebolo nič čudné. Kamizola však bola cítiť len kamizolou. Ničím iným.

Zdvihol hlavu, vetril. Od severu, z ľavého brehu Vltavy, sem vietor prinášal pach buriny a tráv pálených v sadoch a viniciach. Od rieky to navyše razilo bahnom a hnilobou – panovali horúčavy, hladina veľmi poklesla, odkryté brehy a vyschnuté plytčiny už dlhší čas poskytovali mestu nezapomenuteľné čuchové vnemy. No tentoraz to nesmrdelo bahno. Tým si bol Reynevan istý.

Lahký a premenlivý vetrík občas povieval od východu, od Poříčskej brány. Od Vítkova. A zem pod Vítkovským vrchom mohla, samozrejme, vydávať pach krvi. Veď jej tam vsiaklo nemálo.

To predsa nie je možné; Reynevan si napravil na pleci remeň torby a rýchlym krokom sa vydal dole uličkou. Nie je možné, že by z Vítkova bolo cítiť krv. Po prvé, je to dosť ďaleko. Po druhé, bitka sa odohrala v lete 1420. Pred siedmimi rokmi. Dlhými siedmimi rokmi.

Energickými krokmi prešiel popri Kostole svätého kríža. Pach krvi sa však nevytratil. Skôr naopak. Zosilnel. Pre zmenu totiž zrazu zavial vietor od západu.

Nuž, pomyslel si pri pohľade na neďaleké geto, kameň, to nie je zemina, staré tehly a omietky si pamätajú veľa, veľa sa v nich toho môže uchovať. Čo pohlta, to smrdí dlho. A tam, pod synagógou, v uličkách a domoch sa krv prelievala ešte hojnejšie než na Vítkove. A nie až tak dávno. Roku 1422, počas krvavého pogromu, v čase nepokojov, čo vypukli v Prahe po poprave Jana Želivského, pražský ľud, rozzúrený sťatím svojho milovaného tribúna, povstal, aby sa pomstil, aby vypaloval a zabíjal. Ako obyčajne, najviac sa pri tom ušlo židovskej štvrti. Židia nemali so zabitím Želivského absolútne nič spoločné a ani v najmenšom neniesli vinu na jeho osude. Ale kto by už nad tým uvažoval?

Reynevan za svätokrížskym cintorínom odbočil, prešiel popri nemocnici, vyšiel na Starý uhoľný trh, šikmo preťal námestíčko a vnoril sa medzi brány a úzke uličky vedúce k Dlhej triede. Pach krvi sa stratil, rozplynul sa v mori iných pachov. Brány a slepé uličky totiž smrdeli všetkým, čo si len možno predstaviť.

Dlhá trieda ho okamžite privítala dominantnou a priam omamujúcou vôňou pečiva. V pekárskych krámoch sa na poličkách a laviciach a všade, kam len oko dohliadlo, zlato leskli, vystatovali a voňali slávne pražské pekárenské výrobky. Aj keď v hospici raňajkoval a necítil hlad, neovládol sa a hneď v prvej pekárni si kúpil dve čerstvučné žemle. Žemle, tu nazývané calty, mali taký sugestívne erotický tvar, že Reynavan dlhší čas chodil po Dlhej triede ako vo sne a potíkal sa po obchodíkoch, ponorený do myšlienok na Nikolettu, horúcich ako púštny vietor. Myslel na Katarzynu Bibersteinovú. Medzi chodcami, do ktorých vrážal a zamyslene ich odstrkoval, bolo aj niekoľko mimoriadne atraktívnych Pražaniek rôzneho veku. Nevšimával si ich. Poprosil o prepáčenie a šiel ďalej, striedavo zahrýzal do calty a vzápätí na ňu hľadel ako očarovaný.

Staromestské námestie ho prebralo pachom krvi.

Nuž, pomyslel si Reynevan dojedajúc caltu, tu to možno ani neprekvapuje. Pre túto dlažbu krv nie je nijaká novinka. Jana Želivského a osem jeho

spoločníkov predsa stáli práve tu, v Staromestskej radnici, keď ich sem v onen marcový pondelok nalákali. Keď po zradcovskom treste zmývali radničnú dlažbu, červená pena spod brány vytekala v celých potokoch, ba stekala údajne až pod pranier uprostred námestia a tam vytvorila obrovskú kaluž. A o krátky čas, keď správa o smrti tribúna vyvolala v Prahe výbuch hnevu a túžbu po pomste, krv tiekla vo všetkých stokách naokolo.

Smerom k Týnskemu chrámu Matky Božej šli ľudia, tlačili sa do arkády vedúcej k bráne svätyne. Rokycana bude mať kázeň, pomyslel si Reynevan. Stálo by za to vypočúť si, čo má Jan Rokycana na srdci. Počúvať kázne Jana Rokycanu sa vždy vyplatilo. Vždy. A najmä teraz, v časoch, keď takzvaný priebeh udalostí ponúkal témy pre kázne priam v odstrašujúcom tempe. Bolo, ej veru, bolo o čom kázať. A stálo za to počúvať.

Niet však času, uvedomil si. Sú súrnejšie záležitosti. A je tu aj problém.

A ten spočíva v tom, že ma sledujú.

To, že ho sledujú, Reynevan pochopil už dávno. Hneď ako vyšiel z hospicu pri Svätom kríži. Prenasledovatelia boli veľmi šikovní, neukazovali sa, skrývali sa veľmi dômyselne. Ale Reynevan to zbadal. Veď to nebolo po prvý raz.

V podstate aj vedel, kto ho sleduje a na čí príkaz. To však vôbec nebolo dôležité.

Musel sa ich striasť. A už mal aj plán.

Vošiel na preplnený, hlučný a páchnuci Dobytčí trh, zamiešal sa do davu smerujúceho k Vltave a Kamennému mostu. Chcel sa stratit' a na moste, v úzkom hrdle, tesnom priesmyku spájajúcom Staré Mesto s Malou Stranou a Hradčanmi, v zmätku a tlačnici mal veľkú šancu zmiznúť. Reynevan v tom stisku kľučkoval, vrážal do chodcov a tí ho častovali na dávkami.

– Reinmar! – jeden z postrčených, namiesto toho, aby ho nazval „skurvyssynom“ ako ostatní, ho oslovil menom, aké nosil od krstu. – Preboha! Ty si tu?

– Tu veru. Počúvaj, Radim... Čo to tu, kristepane, tak smrdí?

– Toto, – Radim Tvrdík, nízky, už nie celkom mladý muž, ukázal na vedro, ktoré niesol. – To je hlina a bahno. Z brehu. Potrebujem... Vieš na čo...

– Viem, – Reynevan sa nepokojne poobzeral. – Akožeby nie.

Radim Tvrdík bol, ako vedeli všetci zasvätení, čarodejník. A Radim Tvrdík bol aj, ako vedeli niektorí zasvätení, posadnutý myšlienkou stvoriť umelého človeka, golema. Všetci – aj menej zasvätení – vedeli, že zatiaľ jediného golema sa vo veľmi dávnych časoch podarilo stvoriť istému pražskému rabínovi, v uchovaných dokumentoch nazývanému zaručene prekrúteným menom Bar Halevi. Podľa legendy dávnemu židovi poslúžilo na vytvorenie golema bahno, hlina a blato z dna Vltavy. Tvrdík – ako jediný – však zastával názor, že úlohu tvorivého činiteľa tu nezohrali ceremónie a zaklínadlá, napokon všeobecne známe, ale určitá astrologická konjunkcia, ktorá mala vplyv na predmetné bahno a konkrétnu hlinu, na ich magické vlastnosti. Keďže však nemal ani predstavu, o aké konkrétne postavenie planét mohlo ísť, Tvrdík pracoval metódou pokusov a omylov – zbieral hlinu tak často, ako bol schopný, v nádeji, že raz nakoniec natrafi na tú pravú. Zbieral ju na rôznych miestach. Dnes to však prehnal – podľa príšerného smradu podistým naberal rovno pod nejakým hajzlom.

– Nie si v práci, Reinmar? – spýtal sa a utrel si čelo opakom dlane. – Nie si v špitáli?

– Vzal som si voľno. Nebolo čo robiť. Pokojný deň.

– Daj, Bože, – magik položil vedro na zem, – aby nebol posledný. Aj časy sú také...

Všetci v Prahe vedeli, o čom je reč, o aké časy ide. Ale radšej sa o tom nerozprávalo. Veta zostala nedokončená. Nedokončiť vetu bolo zrazu všeobecne rozšírené a móдне. Zvyk prikazoval na takúto nedokončenú vetu odpovedať múdrou grimasou, vzdychnúť si a významne pokývať hlavou. Ale Reynevan na to nemal čas.

– Chod' si svojou cestou, Radim, – povedal a obzrel sa. – Nemôžem tu postávať. A lepšie urobíš, keď tu nebudeš stáť ani ty!

– Hee?

– Sledujú ma. Preto nemôžem zísť na Súkennícku.

– Sledujú, – zopakoval Radim Tvrdlík. – Tí, čo aj inokedy?

– Určite. Maj sa.

– Počkaj.

– A načo?

– Nie je múdre strácať chvost.

– Ako?

– Pre tých, čo ťa sledujú, – vysvetlil neočakávane triezvo Čech, – je pokus stratit' chvost jasným znamením, že sledovaný nemá čisté svedomie a niečo tají. Zlodeja prezradí to, že uteká. Že nejdeš na Súkennícku, to je múdre. Ale nekl'učkuj, neuháňaj, neskrývaj sa. Rob to, čo robíš obvykle. Vykonávaj svoje bežné činnosti. Tých, čo ťa sledujú, musíš otráviť nudnou každodennou rutinou.

– Napríklad?

– Vyschlo mi v krku pri kopaní bahna. Poď, zjďeme k Rakovi. Dáme si pivo.

– Sledujú ma, – pripomenul Reynevan. – Nebojíš sa...

– Čoho, – čarodejník zdvihol svoje vedro, – čoho by som sa mal báť?

Reynevan si vzdychol. Pražskí magici ho už neraz prekvapili. Nevedel, či je to obdivuhodná chladnokrvnosť, alebo len obyčajný nedostatok predstavivosti – ale niektorých miestnych čarodejníkov vôbec nezarážalo, že pre tých, čo sa zaoberali čiernou mágiou, mohli byť husiti oveľa nebezpečnejší než Inkvizícia. *Maleficium*, čarodejníctvo, sa uvádzalo medzi smrteľnými hriechmi, ktoré štvrtá pražská artikula prikazovala trestať smrťou. Keď išlo o pražské artikuly, s husitmi neboli žarty. Kališníci z Prahy, považujúci sa za umiernených v tejto oblasti, v ničom nezaostávali za táborskými radikálmi či fanatickými sirotkami. Zadržaného čarodejníka vsadili do suda a v sude ho upálili na hranici.

Zahli k námestiu, prešli Nožířskou, potom Ulicou Zlatníkov a Svatojilskou. Kráčali pomaly. Tvrdlík sa zastavil pri niekoľkých obchodíkoch, so známymi kupcami si vymenil zopár klebiet. Štandardne párkrát prerušili

vetu hneď za „keď sú takéto časy...“, obvykle sa to prerušenie kvitovalo múdрым výrazom tváre, povzdychom a významným pokývaním hlavy. Reynevan sa obzeral, ale prenasledovateľov nikde nevidel. Veľmi dobre sa skrývali. Nevedel, čo cítili, jeho samého však nudná rutina začínala otravovať priam prenikavo.

Našťastie onedlho, keď zahli zo Svatojilskej pod bránu a do dvora, ocitli sa rovno pred domom U červeného raka. A pred krčmičkou, ktorú krčmár bez štipky nápaditosti pomenoval rovnako.

– Hej! Len sa pozrite! Veď je to Reynevan!

Pri stole, na lavici za opornými stĺpmi prízemnia, sedeli štyria muži. Všetci boli fúzatí, plecnatí, oblečení v rytierskych lentneroch. Dvoch Reynevan poznal, takže vedel, že sú to Poliaci. Keby nevedel, tak by to uhádol. Ako všetci Poliaci za hranicami, v cudzine, aj títo sa správali hlučne, arogantne a demonštratívne grobiansky, čo malo, podľa ich vlastných predstáv, zdôrazňovať ich status a vysoké spoločenské postavenie. Bolo zábavné, že od Veľkej noci bol status Poliakov v Prahe nizučký a ich reputácia ešte nižšia.

– Pochválen! Vitaj, vážený náš Aeskulap! – privítal ich jeden z Poliakov, Reynevanov známy, Adam Wejdnar z rodu Rawiczovcov. – Sadni si! Obidvaja si sadnite! Pozývame vás, ste našimi hosťami!

– A čože ho tak horlivo pozývaš? – zmraštil sa s predstieraným zhnutím druhý Poliak, takisto Veľkopolan a Reynevanovi rovnako známy Mikołaj Żyrowski z rodu Czewojovcov. – Máš peniaze na rozhodzovanie, alebo čo? Okrem toho, bylinkár sa predsa venuje malomocným! Môže nás nakaziť leprou! Alebo niečím ešte horším!

– S malomocnými už nepracujem, – vysvetľoval Reynevan trpezlivo, lebo sa s touto výhradou nestretol po prvý raz. – Už dobrý rok nechodím k Božohrobcom na Zděraz. Teraz robím v hospici Bohuslavov. Tu, na Starom Meste. Pri Kostolíku svätého Šimona a Judu.

– Dobre, dobre, – mávol rukou Żyrowski, ktorý o tom všetkom už vedel. – Čoho by ste sa napili? Ach, anciáša, prepáčte. Zoznámte sa. Pasovaní páni: Jan Kuropatwa z Łańcuchowa z rodu Szreniawa, a Jerzy Skirmunt, z rodu Odrowąż. Ale čo to tu, s odpustením, tak smrdí?

– Bahno. Z Vltavy.

Reynevan a Radim Tvrdík si dali pivo. Poliaci pili rakúske víno a jedli dusenú baraninu s chlebom. Pritom nahlas demonštratívne rozprávali po poľsky – väčšinou rozmanité anekdoty, každú jednu sprevádzal hromový rehot. Okoloidúci odvracali hlavy, nadávali popod nos. Niektorí si aj odpluli.

Od Veľkej noci, presnejšie od Zeleného štvrtka, nemali Poliaci medzi Čechmi najlepšiu povest' a ich postavenie v Prahe nepatrilo medzi tie vyššie. A vyznačovalo sa klesajúcou tendenciou.

Spolu so Zygmuntom Korybutowiczom, Jagieľovým synovcom, skrátene zvaným Korybut, kandidátom na českého kráľa, prišlo do Prahy prvý raz asi tak päťtisíc, druhý raz asi päťsto poľských rytierov. Mnohí videli v Korybutovi nádej a záchranu pre husitské Čechy, ba Poliaci sa s vervou bili za Kalich a zákon Boží, neľutovali krv preliatu pri Karlštejne, pri Jihlave, pri Retzi a pri Ústí. Napriek tomu ich nemali radi ani ich českí spolubojovníci. Ako si možno obľúbiť indivíduá, ktoré vyprskli do smiechu, keď počuli, že ich českí bratia v zbrani nosia také mená ako Picek ze Psíkous či Sádlo ze Staré Kobzy? Ľudí, ktorí divokým smiechom reagovali na mená ako Cvok z Chalupy alebo Doupa ze Zásady?

Korybutova zrada, prirodzene, poľskej veci veľmi vážne uškodila. Nádej Čiech sklamala na celej čiare, husitský kráľ sa *in spe* kmotril s katolíckymi pánmí, zradil záležitosť prijímania *sub utraque specie*, zradil štyri artikuly, na ktoré prisahal. Sprisahanie sa odhalilo a rozbilo, Jagieľov synovec sa namiesto na trón dostal do väzenia, a na Poliakov sa začalo hľadiet' priam nepriateľsky. Časť z nich okamžite opustila Čechy. Časť však zostala. Aby tým dala najavo nesúhlas s Korybutovou zradou, aby sa tým jasne pridala na stranu Kalicha, aby deklarovala pripravenosť na ďalší boj za kališnícku záležitosť. A výsledok? Nemali ich radi naďalej. Panovalo podozrenie – a nie neopodstatnené –, že Poliakom na kališníckej záležitosti figu záleží. Tvrdilo sa, že zostali, lebo, *primo*, vrátiť sa nemali kam, ani prečo. Do Čiech pritiahli už ako prenasledovaní súdmi a sekvestráciou postihnutí márnotravníci, a teraz ešte navyše boli všetci, vrátane

Korybuta, postihnutí kliatbou a infámiou. Lebo, *secundo*, bojujúc v Čechách, rátajú výhradne s obohatením, získaním koristi a majetku. Lebo, *tertio*, nehrnú sa do boja, využívajú neprítomnosť bojujúcich Čechov a pretahujú ich ženy.

Všetky tieto tvrdenia boli pravdivé.

Keď ďalší okoloidúci Pražan začul poľštinu, odplul si na zem.

– Ej, veru, nemajú nás veľmi v láske, nemajú, – poznamenal, smiešne zaťahujúc slová, Jerzy Skirmunt z rodu Odrowążovcov. – Prečože to je takto? Ej, čudné, veru.

– Bodaj s nimi pes tancoval, – Żyrowski vypol do ulice hrud' ozdobenú striebornými podkovami Czewoviovcov. Ako každý Poliak zastával nezmyselný názor, že ako erbový šľachtic, hoci aj s celkom holým zadkom, je v Čechách rovný Rožmberkovcom, Kolowratom, Šternberkovcom a všetkým ostatným rodom dohromady.

– Možno aj tancoval, – súhlasil Skirmunt. – Ale taký bastard, milý môj.

– Týchto ľudí, – Radim Tvrđík mal hlas pokojný, ale Reynevan ho poznal až pridobre, – týchto ľudí prekvapuje pohľad na rytierskych a vojenských pánov, čo sa tak bezstarostne zabávajú pri krčmovom stole. V takýchto dňoch. Teraz, keď sú také časy...

Nedokončil, podľa zvyku. Ale Poliaci nemali vo zvyku dodržiavať zvyky.

– Keď sú také časy, – rozrehotal sa Żyrowski, – že idú na vás križiaci, há? A že idú s veľkou slávou, že prinášajú oheň a meč, že za sebou nechávajú spúšť? Že sa človek iba pozerá, ako...

– Tichšie, – prerušil ho Adam Wejdnar. – A vám, pán Čech, odpoviem toto: Nie je celkom presná vaša pripomienka. Lebo v Novom Meste je, pravdaže, teraz pusto, vyludnilo sa. Keďže nastali, ako ste ráčili povedať, takéto dni, Novomešťania v húfe odtiahli pod ochranu Prokopa Holého. Keby mi teda nejaký Novomešťan dohováral, tak by som mlčal. Ale odiaľto, zo Starého Mesta, neodišiel vôbec nikto. Takže handra trasie onucou, to je všetko.

– Sila, – zopakoval Żyrowski, – sa valí od západu, celá Európa! Tentoraz vám to len tak neprejde! Prišiel váš koniec, už došlo aj na vás!

– Na nás, – zopakoval ironicky Reynevan. – A na vás nie?